MAASEUDUN TULEVAISUUS
Verkko: maaseuduntulevaisuus.fi
Facebook: facebook.fi/maaseuduntulevaisuus
Twitter: @maastul

PÄÄKIRJOITUS

Meijerit valmiina kiihtyvään kisaan

Suomen maitoala on ollut jo muutaman vuoden varsin sekavassa tilassa. Syitä tähän on useita.

Suurin toimija Valio on joutunut säätämään toimintaansa kilpailuviranomaisten ohjauksessa, ja sen oikeusprosessi saalistustuomiosta odottaa edelleen Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisua.

Valion joutuessa selvittelemään pelisääntöjään tanskalais-ruotsalainen Arla on nostanut nopeasti osuuttaan perusmaitojen markkinoilla. Samoin ovat tehneet Valio-ryhmään kuulumattomat kotimaiset osuusmeijerit.

Suurin sekoittaja maitomarkkinoilla on ollut kuitenkin EU:n ja Venäjän pakotesota, joka vei vuosi sitten Suomen ruokateollisuudelta tärkeimmät vientimarkkinat yhdessä yössä. Kasvanut kotimarkkinoiden tarjonta ja hintapaine ovat olleet kova pala myös meijereille ja niiden tuottajille.

» Toivottavasti vaikea markkinatilanne ei tiedä paluuta maitosotiin.

Markkinaoikeuden tuomion ja Venäjän vientisulun vuoksi aiemmin maitomarkkinoita dominoinut Valio on joutunut outoon tilanteeseen. Se on menettänyt markkinajohtajan aseman perusmaidoissa, joita sen kilpailijat purkittavat kannattavasti.

Samalla valiolaisten osuuskuntien tuottajia on siirtynyt jonkin verran sekä Arlalle että kotimaisille kilpailijoille. Suomen maidonhankinta onkin nyt jakautumassa selvästi kolmelle kilpailevalle ryhmittymälle.

Valion osuuskunnat keräävät edelleen runsaat 80 prosenttia suomalaistilojen maidosta. Lopusta valtaosan jakavat keskenään Arla Suomi sekä kolme yhteistyötä rakentavaa meijeriä – Kuusamon osuusmeijeri, Maitomaa ja Satamaito.

Viimeksi mainitut ovat keväällä perustaneet yhteisen Maitovarma Oy:n (MT 19.8.). Yhtiön tehtävänä on ainakin tasata maitovirtoja meijereiden välillä ja tarjota palveluja omistajaosuuskuntien tuottajille.

Tuottajasopimukset pysynevät jatkossakin osuuskunnilla, eikä Maitovarma ole tällä tietoa aloittamassa suoraa maidon tai tuottajatilojen hankintaa. Kuusamon juustonvalmistus ja herajauhetehdas toimivat yhteistyömeijereiden maidon ylijäämäpuskurina, ja meijerit myös omistavat Kuusamon Juustoa yhdessä.

Rakenne muistuttaa siis eräänlaista mini-Valiota. Meijerikenttä näyttäisi nyt ryhmittyneen kiristyvään kilpailuun, joka kotimarkkinoilla on välttämättä edessä.

Venäjä-pakotteet ovat aiheuttaneet maataloudelle jo satojen miljoonien eurojen menetykset. Maidon tuottajahinnan osalta miinusta on kertynyt 150–200 miljoonaa euroa.

Kun Venäjän menetyksiä korvaava vienti on ollut huonosti kannattavaa, ylijäämien purkaminen on painanut myös maidon tuottajahintoja. On suuri vaara, että hinnanlaskuja on luvassa lisää.

Kilpailevat meijerit joutuvat pakon edessä välttämään kannattamatonta vientiä. Se tietää kaupalle kulta-aikoja ja tuotehintojen laskua lähemmäs viennistä saatavaa tasoa, mikä on osin jo saavutettukin.

Suomessa puhutaan usein, että maitoylijäämien vientivastuu on Valiolla. Yhtiö on toki kantanut vastuuta viemällä maitotuotteita ja mahdollistanut samalla omistajiensa – suomalaisten maitotilojen – kasvun.

Mihinkään lakiin tai sopimuksiin kirjattua vientivastuuta Valiolla ei ole. Sen vastuulla on hakea tuotteilleen markkinat, jotka takaavat yhtiön omistajille parhaan mahdollisen tuottajahinnan.

Kuten muillakin meijereillä, se tarkoittaa tällä hetkellä aseman puolustamista myös kotimarkkinoilla.

Maitomarkkinat ovat tällä hetkellä Kilpailu- ja kuluttajaviraston KKV:n vahvassa ohjauksessa. Markkinoiden nopeassa muutoksessa ohjailu voi alkaa polttaa viraston näpeissä.

KKV keskustelee parhaillaan Valion kanssa sen tuotteita koskevista hinnoittelurajoituksista (MT 19.8.). On kuitenkin välttämätöntä, että myös Valio saa virastolta selvät pelisäännöt, joiden nojalla se voi toimintaansa kotimarkkinoilla suunnitella.

Riippumatta siitä, mille meijerille tuottajat maitoaan toimittavat, he ovat nyt taloudellisesti ahtaalla.

Asiaa ei helpota, että meijereiden välit ovat samalla varsin tulehtuneet. Toivottavasti se ei tiedä paluuta maitosotiin.

VIERAILIJA

Kansainvälistä vastuunkantoa

Vierailin Libanonissa Viron pääministerin Taavi Rõivasin kanssa tällä viikolla.

Matkamme päätarkoitus oli käydä Etelä-Libanonissa palvelevien suomalaisten ja virolaisten rauhanturvaajien luona. Samalla keskustelimme Libanonin poliittisen johdon ja paikallisten asiantuntijoiden kanssa Libanonin ja Lähi-idän alueen tilanteista.

Vierailumme YK:n Unifil-rauhanturvaoperaation toiminta-alueelle oli ensimmäinen kosketukseni rauhanturvaajien kenttätyöhön. Olin näkemästäni ja kuulemastani erittäin vaikuttunut.

Rauhanturvaajamme tekevät Libanonissa tärkeää työtä. Tämän viestin kuulin Libanonin pääministeriltä ja Unifil-operaation johdolta.

Erityisesti mieleeni jäivät molempien tahojen palaute ja arvostus siihen luottamukselliseen suhteeseen, jonka rauhanturvaajamme ovat rakentaneet alueen paikallisväestön kanssa.

Suomalaiset ja virolaiset rauhanturvaajat muodostavat irlantilaisten kanssa Libanonin ja Israelin välisen niin sanotun Sinisen linjan tuntumassa toimivan Unifil-pataljoonan.

Suomalaisia operaatiossa palvelee kolmisensataa, virolaisia kolmisenkymmentä. Kaikkiaan Unifil-operaatiossa on mukana yli 10 000 rauhanturvaajaa lähes 40 maasta.

Virolaiset liittyivät operaatioon toukokuussa osana suomalaista kriisinhallintajoukkoa. Tämä on ensimmäinen kerta, kun suomalaiset ja virolaiset tekevät näin mittavaa rauhanturvayhteistyötä.

Tekemämme yhteisvierailu oli historiallinen yhteisen YK-operaatiomme kannalta mutta myös itse konseptina, sillä tämänkaltaisia kahden pääministerin yhteismatkoja ei liene aiemmin tehty.

Suomalaisilla on YK-rauhanturvaamisessa pitkät perinteet, jotka ulottuvat vuoteen 1956 ja Suezin operaatioon. Olemme perinteistä ylpeitä ja syystä. Olemme kantaneet vastuuta kansainvälisestä rauhasta ja vakaudesta. Libanonin Unifil-operaatioon olemme osallistuneet jo neljällä vuosikymmenellä.

» Suomalaisilla on YK-rauhanturvaamisessa pitkät perinteet. Olemme perinteistä ylpeitä ja syystä.

Operaatiot antavat myös Puolustusvoimille tärkeää kokemusta. Erittäin merkittävää on, että rauhanturvajoukkomme muodostuvat pitkälti reserviläisistä – eri alojen ammattilaisista. Libanonissa näin, että hyvin koulutetut reserviläisemme eivät kalpene ammattisotilaiden rinnalla.

Hallituksemme linjan mukaisesti kansainväliseen kriisinhallintaosallistumiseemme osuu lähivuosina säästöjä. On kuitenkin tärkeää, että olemme jatkossakin uskottavalla panostuksella mukana kriisinhallinnassa.

Matkalla keskustelimme myös Syyrian kriisistä ja Lähi-idän tilanteesta. On selvää, että Syyrian kriisin ratkaiseminen on keskeinen avain alueen monien ongelmien purkamiseksi, kuten pakolaisasian hoitamiseksi.

Syyriasta on sisällissodan ja siitä syntyneen humanitaarisen kriisin vuoksi paennut Libanoniin jo 1,2 miljoonaa rekisteröityä pakolaista. Tämä tarkoittaa, että joka neljäs Libanonissa asuva ihminen on Syyrian pakolainen. Luku on pysäyttävä ja pakottaa ajattelemaan Suomessa käytävää keskustelua pakolaisista ja turvapaikanhakijoista.

Se keskustelu on tärkeää käydä.

Samalla meidän on vaikutettava siihen, että Lähi-idän ja muiden Euroopan lähialueiden monitahoisten kriisien ratkaisussa päästäisiin eteenpäin. Näin pystyisimme vaikuttamaan esimerkiksi pakolaisuuden alkusyihin.

Mahdotonta näiden visaisten ongelmien ratkominen ei ole. Tämän osoittaa Iranin ydinohjelman neuvotteluiden tulos.

Tulevina vuosina kansainväliseen toimintaan kuten kehitysavun ja humanitaarisen apuun kohdistetut resurssit ovat pienemmät. Taskumme eivät silti ole aivan tyhjät.

Entistä tärkeämpää on aiempaa pienempien resurssien huollellinen kohdentaminen. Kaikkea kansainvälistä vastuunkantoa ei mitata rahassa.

Meistä jokainen kantaa kansainvälistä vastuuta joka päivä. Sanoin, teoin, ihmisten kohtaamisessa.

JUHA SIPILÄ
Keskustan puheenjohtaja
Pääministeri
juha.sipila@vnk.fi

TOIVANEN

PÄÄTOIMITTAJALTA

Oliko euro Suomelle suuri erehdys?

Euroopan talous- ja rahaliitto on epätäydellinen, hauras ja haavoittuvainen.

Tämä ei ole eurokriitikko Paavo Väyrysen (kesk.) puhetta. Näin sanoi heinäkuussa rahaliiton ehkä vahvin takuumies, Euroopan keskuspankin pääjohtaja Mario Draghi.

Draghi haluaa tiivistää euroaluetta: ”Kaikki hyödyt saataisiin aikaan, jos se olisi valmis. Tulevaisuudessa on otettava päättäväisiä askeleita integraation lisäämiseksi.”

Moni jakaa Draghin analyysin. Näin ei voi jatkua.

Euroalue sisältää liian paljon erilaisia talouksia ja liian vähän yhteistä politiikkaa.

On vahva Saksa. On Kreikka, jonka on mahdoton selvitä veloistaan. On Suomi, joka ei kykene parantamaan kilpailukykyään. Ja on monta muuta.

Suomi on nyt ainut EU-maa, joka ei kasva. Jopa Kreikka kykenee 1,4 prosentin kasvuun.

Maalaisjärkikin sanoo, että jos on yhteinen raha, pitää olla yhteiset pelisäännöt. Jos on yhteinen valuutta, pitäisi olla myös yhteinen raha- ja talouspolitiikka. Näin ei nyt ole.

Eikä siihen ole halua.

Taloushistorian professori Markku Kuisma arvioi, että euron murtuminen on jo käynnissä, vaikka sitä ei myönnetä.

”Tähän on investoitu niin paljon poliittista pääomaa, että virheen myöntämiseen menee vuosia. Valuvikaa ei silti voi korjata rikkomatta koko valua ja aloittamatta alusta”, Kuisma arvioi (MT 14.8.).

Euro on ennen muuta poliittinen hanke. Sillä haluttiin yhdistää Eurooppa.

Se on luonnollinen jatko EU:lle. Unionia lähdettiin sotien jälkeen rakentamaan, jotta Euroopan maat olisivat niin tiiviissä yhteistyössä, ettei kannata edes ajatella sotia.

EU on onnistunut sisäisenä rauhanprojektina hyvin.

Euro taas tällä haavaa jakaa enemmän kuin kokoaa. Se toimii osin tarkoitustaan vastaan.

”Mentiin liian nopeasti liian vaikeaan harjoitukseen. Haluttiin syventää integraatiota, mutta lopputuloksena yhtenäisyys rakoilee vahvasti”, Kuisma tiivistää.

Suomi meni aikanaan euroon poliittisista ja taloudellisista syistä. Haettiin vakautta talouteen ja poliittista vaikutusvaltaa. Ajateltiin, että kun olemme euroalueen osana EU:n ytimessä, olemme mukana tekemässä päätöksiä.

Moni ajatteli myös turvaa: Kun olemme eurossa, euromaat miettivät myös meidän turvallisuuttamme.

Tavoitteet toteutuivat hyvin – kunnes taloudeltamme suli vähitellen kilpailukyky.

Suomen vientialat kaipaavat piristävää devalvaatiota. Eurossa se on mahdoton tehdä ulkoisesti, mutta ei meistä näytä olevan tekemään sitä myöskään sisäisesti.

Kreikan euroero vahvistaisi euroa vielä entisestään.

Oliko euro sittenkin suuri erehdys Suomelle?

Jälkikäteen voi kysyä, olisiko pitänyt paikata poliittista ja turvallisuusvajetta liittymällä puolustusliitto Natoon ja säilyttää oma valuutta. Ehkä, mutta niin ei tehty.

Pitäisikö meidän lähteä sitten nyt eurosta?

Tuskin. Asiasta pitäisi uskaltaa kuitenkin keskustella.

Alkuun pitää tunnustaa tosiasiat. Nykymeno ei voi jatkua.

Joko pitää olla valmis syventämään yhteistä talouspolitiikkaa tai valmistella euroeroa. Viime mainittu olisi kuitenkin varma askel epävarmaan.

Myös se on tosiasia, että pienen syrjäisen maan ei kannata jäädä yksin. On parempi kuulua yhteisöön, joka jakaa arvomme ja jossa tuetaan toisia hädän hetkellä.

MIKAEL PENTIKÄINEN
mikael.pentikainen@mt1.fi
@jmpentikainen

LEHTIKATSAUS

Turhia päästöjä

Savon Sanomat kirjoittaa Itämerellä vierailevista risteilijöistä, jotka laskevat käymäläjätteensä suoraan mereen.

”Suomi ja muut Pohjoismaat rahoittavat Itämeren suojelua vuosittain miljoonilla, mutta risteilijöiden huolettomat päästöt lyövät tavoitteita korville. Itämeren koko alueen lähes neljästä miljoonasta vuotuisesta risteilyvieraasta jokainen tuo yhteen satamaan keskimäärin sata euroa. Vaakakupissa jätevettä syntyy 170 litraa henkeä kohti päivässä.

Laivayhtiöiden painostaminen kestäviin päästökäytäntöihin edellyttäisi parempaa Itämeri-yhteistyötä etenkin Venäjän ja muiden valtioiden kesken. Matkailija voi auttaa asiaa osaltaan valitsemalla laivayhtiönsä eettisesti.”

Yllättävästi yhteistä

Keskisuomalainen löytää keskustan ja vihreiden väliltä yhtäläisyyksiä muun muassa kiinnostuksessa ympäristöasioihin sekä energia- ja sosiaalipolitiikassa.

”Poliittisen asetelman vastakkaisuus ja samalla joidenkin tavoitteiden yhdensuuntaisuus voi hyvässä lykyssä tuoda keskustan ja vihreiden väliseen mittelyyn tervetulleita keskustelunsävyjä.

Kun politiikan vastakkaisista leireistä löytyy edes jotain yhtymäkohtia, ei keskustelu toivottavasti jää jankkaamaan ja junnaamaan paikalleen vitsien saattelemana. Ehkä keskustelu kiistakysymyksistä tällöin etenee ja toivottavasti myös syvenee sisällöltään.”

SAK:n arvovalta vaarassa

Ilkka ennakoi sopimushaluttoman SAK:n arvovallan saavan kolauksen, ellei se näe työelämän muutostarpeita.

”On outoa, että juuri SAK:lla tuntuu olevan eniten epätietoisuutta työelämän syvimmistä muutostarpeista. Työttömyyslukujen kasvu ei ay-liikettä pelota, vaan se pitää pontevasti yhteiskunnan tämänhetkisten hyväosaisten eli työssä olevien puolta.”

”Työaikalakien päivittämisellä, työaikapankeilla ja työajan joustavoittamisella voitaisiin hyvinkin päästä samaan tuottavuuden nousuun kuin suoraviivaisella työajan pidentämisellä.”

Kotimaisuus valtiksi pikaruuassa

Moni pitää Hesburgerin tapaa käyttää sinivalkoista merkkiä markkinoinnissaan harhaanjohtavana, sillä lihasta vain 20–30 prosenttia on kotimaista. Yhtiö kiistää toimivansa harhaanjohtavasti. (MT 19.8.)

Suomalaisen pikaruokaketjun toivoisi linjaavan raaka-ainehankintojaan nykyistä vahvemmin kotimaahan. Sen varaan olisi hyvä pohjustaa omaa myyntiä. Profiloituminen aidosti kotimaisia hampurilaisia myyvänä ketjuna toisi varmasti myönteistä näkyvyyttä markkinoilla ja näin myös kilpailuetua yhtiölle.

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Päätoimittaja: Mikael Pentikäinen
Toimituspäälliköt: Jussi Martikainen, Tiina Taipale
Julkaisija: Viestilehdet Oy
Jätä uutisvinkki: uutispaallikot@mt1.fi
Anna palautetta: toimitus@mt1.fi

Maaseudun Tulevaisuus on maa- ja metsätaloustuottajain äänenkannattaja. Se pitää maaseudun ja sen elinkeinojen puolta sekä huolehtii maaseudun henkisestä ja taloudellisesta hyvinvoinnista.